II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 11ης Ιουνίου 1991

με την οποία ζητείται από τη γαλλική κυβέρνηση να αναστείλει την εφαρμογή των κατωτέρω περιγραφόμενων ενισχύσεων υπέρ του Par Mutuel Urbain (PMU), οι οποίες χορηγήθηκαν κατά παράβαση του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ

(Το κείμενο στην γαλλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(92/35/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 93 παράγραφοι 2 και 3,

Εκτιμώντας ότι:

(1) Με επιστολή της 27ης Ιουλίου 1989, η Επιτροπή κάλεσε τις γαλλικές αρχές να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με ορισμένες κρατικές ενισχύσεις υπέρ του PMU και να παράσχουν όλες τις πληροφορίες που θα επέτρεπαν στην Επιτροπή να εκτιμήσει τα μέτρα αυτά βάσει των άρθρων 92 και 93 της συνθήκης. Η Επιτροπή υπενθύμισε, εξάλλου, στις γαλλικές αρχές την υποχρέωση που υπέχουν δυνάμει του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης να ενημερώνουν εγκαίρως την Επιτροπή σχετικά με κάθε σχέδιο που αποβλέπει να θεσπίσει ή να τροποποιήσει ενισχύσεις, ώστε να δύναται να υποβάλει τις παρατηρήσεις της.

(2) Με επιστολή της 23ης Αυγούστου 1989, οι γαλλικές αρχές ζήτησαν από την Επιτροπή να παρατείνει κατά ένα μήνα την προθεσμία για την υποβολή της απάντησής τους. Η Επιτροπή δέχθηκε το αίτημα αυτό με τέλεξ της 29ης Αυγούστου 1989.

(3) Οι γαλλικές αρχές απάντησαν με επιστολή της 11ης Οκτωβρίου 1989 και στις 6 Νοεμβρίου 1990 πραγματοποιήθηκε σύσκεψη μεταξύ εκπροσώπων της Επιτροπής και των γαλλικών αρχών για την εξέταση των εν λόγω μέτρων.

(4) Με επιστολή της 11ης Ιανουαρίου 1991, η Επιτροπή πληροφόρησε τις γαλλικές αρχές ότι αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ σχετικά με επτά ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στο PMU. Η Επιτροπή κάλεσε τη γαλλική κυβέρνηση να υποβάλει τις παρατηρήσεις της σχετικά με τις ενισχύσεις αυτές εντός προθεσμίας δύο μηνών και ζήτησε όλες τις αναγκαίες πληροφορίες προκειμένου να μπορέσει να υπολογίσει το ακριβές ποσό αυτών των ενισχύσεων και τα χρονικά διαστήματα κατά τα οποία αυτές χορηγήθηκαν.

(5) Οι γαλλικές αρχές απάντησαν με επιστολή της 12ης Απριλίου 1991. Η απάντηση δεν περιείχε επαρκείς πληροφορίες ούτε για τον υπολογισμό του ακριβούς ποσού των ενισχύσεων και της περιόδου χορήγησής τους ούτε για την πλήρη εκτίμηση από την Επιτροπή της συμβατότητάς τους με την εσωτερική αγορά.

(6) Με βάση τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της αυτή τη στιγμή, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι τρεις από τις επτά ενισχύσεις χορηγήθηκαν κατά το παρελθόν μόνο, ενώ η εφαρμογή των υπόλοιπων τεσσάρων ενισχύσεων συνεχίζεται. Από τις τέσσερις αυτές ενισχύσεις, η απαλλαγή από το φόρο επί των εταιρειών δεν έχει προς το παρόν χρηματοοικονομικές επιπτώσεις λόγω της ζημίας που εμφανίζει η διαχείριση του PMU και των μελών του.

(7) Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι εναπομένουσες τρεις ενισχύσεις έχουν ως εξής:

Ταμειακές διευκολύνσεις

Τα ρευστά διαθέσιμα του PMU αυξήθηκαν σε βάρος του γαλλικού κράτους μετά τη χορήγηση άδειας σ' αυτό τον οργανισμό να αναβάλει προσωρινά την καταβολή στο κράτος ορισμένων επιβαρύνσεων που επιβάλλονται στα ιπποδρομικά στοιχήματα. Η αναβολή αυτή επιτρέπει στο PMU να εισπράττει σημαντικά ποσά τόκων κατά τη διάρκεια του πρόσθετου χρονικού διαστήματος κατά το οποίο τα ποσά αυτών των επιβαρύνσεων παραμένουν στα

ταμειακά διαθέσιμα του PMU. Οι ταμειακές διευκολύνσεις χορηγήθηκαν το 1980 και η περίοδος αναβολής επεκτάθηκε περαιτέρω το 1982.

Εξαίρεση από τον κανόνα της έκπτωσης του ΦΠΑ ένα μήνα μετά την ημερομηνία της συναλλαγής

Η εξαίρεση αυτή επιτρέπει στο PMU να εκπίπτει αμέσως το ΦΠΑ που καταβάλλει στους προμηθευτές του, σε αντίθεση με την κανονική πρακτική η οποία επιτρέπει την έκπτωση αυτή μόνο μετά την παρέλευση ενός μηνός από την ημερομηνία της πληρωμής. Κατά συνέπεια, επιτρέπει στο PMU να εισπράττει σημαντικά ποσά τόκων σε βάρους του γαλλικού κράτους.

Απαλλαγή από την καταβολή της εισφοράς για κοινωνικές κατοικίες

Το PMU είναι όμιλος οικονομικού σκοπού αποτελούμενος από δέκα μέλη τα οποία είναι όλα ιπποδρομικές επιχειρήσεις. Οι ιπποδρομικές επιχειρήσεις εξομοιούνται με τις γεωργικές επαγγελματικές ενώσεις οι οποίες απαλλάσσονται από την πληρωμή της εργοδοτικής εισφοράς για κοινωνικές κατοικίες. Η εισφορά αυτή υπολογίζεται επί του συνόλου των μισθών που καταβάλλει κάθε επιχείρηση. Κατ' αυτό τον τρόπο, το PMU απαλλάσσεται από την πληρωμή της προοριζόμενης για εργατικές κατοικίες εισφοράς επί του συνόλου των μισθών των υπαλλήλων του, παρόλο που δεν ασκεί γεωργική δραστηριότητα.

(8) *Η κοινοτική αγορά ιπποδρομικών στοιχημάτων και συναφών υπηρεσιών*

Η συγκέντρωση εμπορικών στατιστικών για τις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών είναι γενικά δυσχερής. Όσον αφορά ειδικότερα την εξεταζόμενη δραστηριότητα, δηλαδή τα ιπποδρομικά στοιχήματα και τις συναφείς υπηρεσίες, η συγκέντρωση επαρκών και αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων είναι ιδιαίτερα δυσχερής. Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι πληροφορίες που αναφέρονται κατωτέρω καταδεικνύουν σε επαρκή βαθμό ότι στον τομέα των ιπποδρομικών στοιχημάτων και των συναφών υπηρεσιών ασκούνται εμπορικές δραστηριότητες υπό συνθήκες ανταγωνισμού, ότι το PMU και ένας περιορισμένος αριθμός ανταγωνιστών συμμετέχουν σ' αυτές τις εμπορικές δραστηριότητες, ότι ο όγκος των εμπορικών συναλλαγών αυξάνεται συνεχώς και ότι η πρακτόρευση των στοιχημάτων (bookkeeping) ή η αθροιστική συγκέντρωσή τους στο πλαίσιο αμοιβαίων στοιχημάτων (totalisator arrangement) δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι αποτελούν δύο χωριστές αγορές που λειτουργούν με διαφορετικές διαδικασίες η καθεμία και αναπτύσσονται με αυτόνομο τρόπο. Παρά τη δυσχέρεια συγκέντρωσης ακριβών στατιστικών στοιχείων σχετικά με τις εμπορικές συναλλαγές σ' αυτό τον τομέα, η Επιτροπή θεωρεί ότι πληρούνται όλες οι περιστάσεις που είναι αναγκαίες για την αιτιολόγηση της απόφασής της, όπως αυτές ορίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στις συνεκδικαζόμενες αποφάσεις 296/82 και 318/82 (Leeuwarder) (1).

(1) Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου (1985) σ. 809.

Διάρθρωση της αγοράς, ανταγωνισμός και εμπορικές συναλλαγές

Τα ιπποδρομικά στοιχήματα επιτρέπονται και λειτουργούν σε όλα τα κράτη μέλη εκτός από το Λουξεμβούργο. Αλλά ακόμα και στο Λουξεμβούργο, ένας πολυεθνικός πράκτορας στοιχημάτων έλαβε άδεια για την ίδρυση μιας «agence hippique», παρόλο που το εγχείρημα αυτό δεν υλοποιήθηκε στη συνέχεια.

Η συνομολόγηση στοιχημάτων μπορεί να γίνει με δύο μορφές: την πρακτόρευση των στοιχημάτων, αφενός, κατά την οποία τα στοιχήματα τοποθετούνται έναντι του πράκτορα που αναλαμβάνει έτσι ένα χρηματικό κίνδυνο εξαρτώμενο από τα συγκεκριμένα στοιχήματα που έχει δεχθεί για κάθε ιπποδρομία και από τα άλογα που θα τις κερδίσουν και, αφετέρου, το αμοιβαίο στοίχημα, κατά το οποίο τα επιμέρους στοιχήματα για μια ιπποδρομία συγκεντρώνονται αθροιστικά και ένα ποσοστό του συνολικού ποσού των στοιχημάτων καταβάλλεται στους νικητές. Το σύστημα αυτό δεν συνεπάγεται κανένα χρηματικό κίνδυνο για το διαχειριστή του. Αλλά και στην πρώτη περίπτωση, ένας πεπειραμένος πράκτορας στοιχημάτων μπορεί, προσαρμόζοντας τις πιθανότητες που προσφέρει για κάθε στοίχημα, να μειώσει σε μεγάλο βαθμό ή ακόμα και να καλύψει πλήρως το χρηματικό κίνδυνο που αναλαμβάνει.

Το αμοιβαίο στοίχημα είναι η πλέον συνήθης μορφή στοιχημάτων· επιτρέπεται και λειτουργεί σε έντεκα κράτη μέλη. Η πρακτόρευση στοιχημάτων επιτρέπεται και λειτουργεί, επιπλέον του αμοιβαίου στοιχήματος, στο Βέλγιο, τη Γερμανία, την Ιρλανδία, την Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Το συνολικό ποσό των ιπποδρομικών στοιχημάτων το 1989 εκτιμάται σε 14 570 εκατομμύρια Ecu. Οι δύο μεγαλύτερες εγχώριες αγορές ιπποδρομικών στοιχημάτων είναι εκείνες του Ηνωμένου Βασιλείου και της Γαλλίας με 8 042 εκατομμύρια Ecu και 4 456 εκατομμύρια Ecu, αντίστοιχα. Η τρίτη μεγαλύτερη αγορά είναι εκείνη της Γερμανίας (516 εκατομμύρια Ecu) και ακολουθούν η Ιταλία (444 εκατομμύρια Ecu), η Ιρλανδία (407 εκατομμύρια Ecu) και το Βέλγιο (381 εκατομμύρια Ecu). Στο Ηνωμένο Βασίλειο η πρακτόρευση στοιχημάτων είναι η συνηθέστερη μορφή και αντιπροσωπεύει πάνω από το 96 % του συνόλου των ιπποδρομικών στοιχημάτων. Στη Γαλλία επιτρέπονται μόνο τα αμοιβαία στοιχήματα τα οποία, επομένως, αντιπροσωπεύουν εξ ορισμού το 100 % των ιπποδρομικών στοιχημάτων.

Ladbroke

Στο Ηνωμένο Βασίλειο οι κυριότερες επιχειρήσεις ιπποδρομικών στοιχημάτων είναι η Ladbroke, η Brent-Walker και η Corals, με μερίδια αγοράς 25 %, 20 % και 12 % αντίστοιχα. Έχουν μορφή εταιρειών και καταβάλλουν τον κανονικό φόρο επί των εταιρειών, επιπλέον των ειδικών φόρων που επιβαρύνουν συνήθως τα ιπποδρομικά στοιχήματα στα κράτη μέλη. Όσον αφορά την εμπορία των υπηρεσιών που προσφέρουν, η Ladbroke είναι η πλέον δραστήρια από τις τρεις και διαθέτει γραφεία στην Ιρλανδία, το Βέλγιο, τη Γερμανία, την Ιταλία, την Ισπανία και τις Κάτω Χώρες.

Στην Ιρλανδία η Ladbroke έχει εγκαταστήσει 50 γραφεία στοιχημάτων, ενώ το Βέλγιο είναι ο κυριότερος φορέας της αγοράς ιπποδρομικών στοιχημάτων με 900 γραφεία και εκτιμώμενο μερίδιο αγοράς πάνω από 41 %. Στη δεύτερη θέση, με μερίδιο αγοράς 16 % περίπου, ευρίσκεται το PMU Belge, το οποίο είναι οργανισμός χωριστός από το PMU (France) αλλά λειτουργεί με βάση τις ίδιες αρχές του αμοιβαίου στοιχήματος. Στην τρίτη θέση ευρίσκεται το Tiercé Franco Belge, το οποίο ανήκει στην Corals και έχει μερίδιο αγοράς 13 %. Είναι σαφές ότι τόσο η Ladbroke όσο και η Corals αναπτύσσουν εμπορικές δραστηριότητες στη βελγική αγορά.

Στις Κάτω Χώρες, η Ladbroke διαχειρίζεται σήμερα το κρατικό μονοπώλιο αμοιβαίων ιπποδρομικών στοιχημάτων, το οποίο της παραχωρήθηκε από τις ολλανδικές αρχές το 1986 μετά από διαγωνισμό. Στα τέλη του 1990 η Ladbroke επεδίωξε να επαναδιαπραγματευτεί με τις αρμόδιες ολλανδικές αρχές (NDR) τη σύμβαση που της είχε ανατεθεί. Κατά τη διάρκεια αυτής της επαναδιαπραγμάτευσης, εκπρόσωποι της NDR πραγματοποίησαν επισκέψεις σε μια σειρά γραφείων της Ladbroke. Στις 28 Μαρτίου 1991 η Ladbroke ανακοίνωσε την πρόθεσή της να καταγγείλει τη σύμβαση με εξάμηνη προειδοποιητική προθεσμία. Στη συνέχεια, οι ολλανδικές αρχές ζήτησαν τόσο από τη Ladbroke και το PMU όσο και από ορισμένες άλλες εταιρείες να υποβάλουν προσφορές για ένα σύστημα μηχανοργάνωσης και αθροιστικής συγκέντρωσης των στοιχημάτων (computer/totalisator system). Στις 25 Μαΐου 1991, οι αρμόδιες ολλανδικές αρχές (NDR) δημοσίευσαν στον τύπο ανακοίνωση σχετικά με την πρόθεσή τους να αγοράσουν ένα αμερικανικό σύστημα συγκέντρωσης στοιχημάτων. Είναι, επομένως, σαφές ότι η Ladbroke ασκεί σήμερα εμπορικές δραστηριότητες στην αγορά των Κάτω Χωρών και ότι το PMU ευρίσκεται σε ανταγωνισμό με τη Ladbroke σ' αυτή την αγορά.

PMU

Στη Γαλλία το PMU κατέχει πραγματικό μονοπώλιο επί των εξωιπποδρομικών στοιχημάτων, το οποίο της έχει παραχωρηθεί με ειδικό νόμο. Τα εξωιπποδρομικά στοιχήματα αντιπροσωπεύουν το 85 % περίπου της γαλλικής αγοράς, ενώ το εναπομένον 15 % αντιστοιχεί στα εντός ιπποδρόμων στοιχήματα τα οποία διοργανώνονται κυρίως από το PMU, αλλά και από μεμονωμένες ιπποδρομικές επιχειρήσεις που δέχονται στοιχήματα επί των ιπποδρομιών που οργανώνουν.

Το PMU προσπάθησε με ενεργό τρόπο τα τελευταία χρόνια να αυξήσει το ρόλο και τις εμπορικές δραστηριότητές του σε αγορές ιπποδρομικών στοιχημάτων και συναφών υπηρεσιών εκτός Γαλλίας, αλλά στη Γαλλία είναι, δυνάμει του νόμου της 21ης Δεκεμβρίου 1964, ο μόνος φορέας εξουσιοδοτημένος να δέχεται από το εξωτερικό στοιχήματα επί γαλλικών ιπποδρομιών και να συνομολογεί γαλλικά στοιχήματα επί ξένων ιπποδρομιών.

Είτε άμεσα, είτε έμμεσα μέσω εμπορικών επιχειρήσεων όπως το Pari Mutuel International (PMI) στο οποίο κατέχει πλειοψηφική συμμετοχή (77,5 % του μετοχικού κεφαλαίου), το PMU επιδιώκει με ενεργό τρόπο την εξαγωγή ιπποδρομικών στοιχημάτων και συναφών υπηρεσιών σε ανταγωνιστικές εμπορικές αγορές άλλων κρατών μελών, καθώς και εκτός Κοινότητας. Πράγματι, ο στόχος αυτός ορίζεται σαφώς στο άρθρο 3 του καταστατικού του PMI.

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '80 το PMU ανέπτυξε, εντός της προστατευόμενης εγχώριας αγοράς του και με τη βοήθεια του γαλλικού κράτους, ένα υπερσύγχρονο σύστημα ηλεκτρονικών υπολογιστών και τερματικών για τη συγκέντρωση στοιχημάτων εντός και εκτός ιπποδρόμων.

Διαθέτει παράλληλα τις ικανότητες και τις τεχνικές γνώσεις που είναι αναγκαίες για την τηλεοπτική κάλυψη των γαλλικών ιπποδρομιών και την απευθείας μετάδοσή τους σε γραφεία και άλλα σημεία πώλησης στοιχημάτων μεσω δορυφορικών ζεύξεων και τερματικού εξοπλισμού. Συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τη φυσική κατάσταση των αλόγων και τα προηγούμενα αποτελέσματά τους παρεμβάλλονται στις μεταδιδόμενες εικόνες. Η παροχή αυτών των πληροφοριών αποτελεί ουσιαστικό παράγοντα ανταγωνιστικότητας και επιτρέπει τη διατήρηση μιας πελατείας σύγχρονων παικτών. Η Ladbroke έχει επίσης αναπτύξει, σε συνεργασία με τις άλλες μεγάλες επιχειρήσεις πρακτόρευσης στοιχημάτων, παρόμοια συστήματα μετάδοσης εικόνων και σχολίων για τις ιπποδρομίες που διοργανώννονται στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Στη βελγική αγορά το PMU ασκεί δραστηριότητες με διάφορους τρόπους.

Μέσω της θυγατρικής του εταιρείας PMI, το PMU εγκατέστησε στο Βέλγιο στις 26 Μαΐου 1989 θυγατρική με την επωνυμία Pari Mutuel Belge (PMB), Μεταξύ των σκοπών του PMB περιλαμβάνεται και η διοργάνωση και λειτουργία στο Βέλγιο όλων των μορφών στοιχημάτων που επιτρέπονται από το νόμο. Το μετοχικό κεφάλαιο του PMB κατέχεται σε ποσοστό 99,98 % από το PMI.

Το PMB συμμετέχει, στο πλαίσιο ενός σχεδίου που διαχειρίζεται η κοινή επιχείρηση Groupement Hippodromes Wallones, στην κατασκευή δύο νέων ιπποδρόμων στην περιοχή της Βαλονίας. Το PMU θα παράσχει την αναγκαία τεχνογνωσία για τη διοργάνωση εξωιπποδρομικών στοιχημάτων επί βελγικών και γαλλικών ιπποδρομιών. Παράλληλα με την παροχή αυτών των υπηρεσιών, το PMU θα αναμεταδίδει στο Βέλγιο τηλεοπτικές εικόνες γαλλικών ιπποδρομιών και σχετικά σχόλια. Σύμφωνα με το προτεινόμενο σχέδιο, οι επενδύσεις που πρέπει να πραγματοποιήσει το PMU ανέρχονται σε περισσότερες εκατοντάδες εκατομμύρια βελγικά φράγκα.

Από τις 20 Μαρτίου 1991, τα γραφεία του PMU στο Παρίσι και στη βορειοανατολική Γαλλία μπορούν να δέχονται στοιχήματα επί βελγικών ιπποδρομιών την πρώτη και την τρίτη Τετάρτη κάθε μήνα. Η συμφωνία για την καθιέρωση αυτής της πρακτικής υπογράφηκε μεταξύ των δύο οργανισμών στις 25 Μαΐου 1990 και η εφαρμογή της κατέστη νόμιμη στη Γαλλία με την έκδοση του διατάγματος αριθ. 118 της 31ης Ιανουαρίου 1991.

Βάσει αυτής της συμφωνίας, τα χρηματικά ποσά που τοποθετούνται από στοιχηματίζοντες στη Γαλλία αθροίζονται με τα ποσά των βέλγων στοιχηματιζόντων προκειμένου να σχηματίσουν ένα ενιαίο σύνολο για τις ανάγκες του συστήματος αμοιβαίων στοιχημάτων. Τα κερδίζοντα δελτία πληρώνονται στους ενδιαφερόμενους παίκτες μετά την παρακράτηση ορισμένων επιβαρύνσεων τόσο από το PMU όσο και από το PMU Belge. Για τις τρεις πρώτες ιπποδρομικές συναντήσεις ο όγκος των γαλλικών στοιχημάτων υπερέβη το ποσό των στοιχημάτων που συνομολογήθηκαν στο Βέλγιο και κυμάνθηκε κατά μέσο όρο από 54 έως 60 % του συνολικού όγκου των σχετικών στοιχημάτων. Με βάση τις τρεις πρώτες συναντήσεις, ο μέσος όγκος των στοιχημάτων γάλλων παικτών ανήλθε σε περίπου 2,3 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα ανά συνάντηση, δηλαδή περίπου 14 εκατομμύρια βελγικά φράγκα. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε ένα ετήσιο κύκλο εργασιών 336 εκατομμύρια βελγικά φράγκα.

Το ποσό αυτό είναι σχετικά περιορισμένο και αντιπροσωπεύει μόνο το 2 % των 381 εκατομμυρίων Ecu στα οποία ανέρχεται ο συνολικός κύκλος εργασιών των ιπποδρομικών στοιχημάτων στο Βέλγιο, αλλά προκύπτει από μια παρέκταση με βάση τα αποτελέσματα τριών μόνο ιπποδρομικών συναντήσεων. Είναι πολύ πιθανό ότι το ποσό αυτό θα αυξηθεί καθώς το γαλλικό κοινό θα συνειδητοποιεί όλο και περισσότερο το ενδιαφέρον που παρουσιάζουν τα στοιχήματα επί βελγικών ιπποδρομιών και καθώς το PMU θα επεκτείνει σε άλλες περιοχές της Γαλλίας τη δυνατότητα συνομολόγησης αυτών των στοιχημάτων.

Ακόμα μεγαλύτερη σημασία από την απόδειξη ύπαρξης διασυνοριακών εμπορικών δραστηριοτήτων του PMU έχει το γεγονός ότι οι δραστηριότητες αυτές αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα των συμφωνιών συνεργασίας που επιθυμεί να συνάψει το PMU με παρόμοιους οργανισμούς κρατών μελών της Κοινότητας. Ειδικότερα, το PMU επιδιώκει να εξασφαλίσει τη δυνατότητα να συνομολογεί στα άλλα κράτη μέλη στοιχήματα επί γαλλικών ιπποδρομιών.

Η δυνατότητα αυτή θα θέσει το PMU σε άμεσο ανταγωνισμό με τη Ladbroke. Για παράδειγμα, η συνομολόγηση στοιχημάτων επί των αποτελεσμάτων γαλλικών ιποποδρομιών αντιπροσωπεύει το 95 % του κύκλου εργασιών της Ladbroke στο Βέλγιο. Ομοίως, στη Γερμανία το 40 % περίπου των στοιχημάτων αφορά αποτελέσματα γαλλικών ιπποδρομιών. Το PMU επιδιώκει να κατακτήσει μέρος αυτών των αγορών και να χρησιμοποιήσει τα σχετικά έσοδα για τη στήριξη ιπποδρομικών δραστηριοτήτων στη Γαλλία.

Ένα ακόμη παράδειγμα του ανταγωνισμού μεταξύ PMU και Ladbroke είναι η προσφυγή που άσκησε το PMU ενώπιον των βελγικών δικαστηρίων όσον αφορά τη συναρμολόγηση στο Βέλγιο στοιχημάτων επί γαλλικών ιπποδρομιών. Στην προσφυγή του το PMU επικαλέστηκε την απώλεια κύκλου εργασιών λόγω της δυνατότητας που έχουν οι παίκτες που κατοικούν σε περιοχές πλησίον των συνόρων, τόσο στο Βέλγιο όσο και στη Γαλλία, να τοποθετούν τα στοιχήματά τους τηλεφωνικώς. Η Επιτροπή δεν διαθέτει στοιχεία σχετικά με τον όγκο των στοιχημάτων που τοποθετούνται με τον τρόπο αυτό. Ωστόσο, η Επιτροπή πιστεύει ότι ο όγκος των τηλεφωνικών στοιχημάτων τα οποία, σε συνδυασμό με τη χρησιμοποίηση πιστωτικών καρτών, μπορούν να τοποθετηθούν είτε στο εσωτερικό της χώρας του καλούντος είτε σε διασυνοριακή βάση, σημειώνει γενικά αύξηση. Και στην περίπτωση αυτή υπάρχουν εμπορικές δραστηριότητες, ακόμα και εάν είναι πιθανό ότι αυτές αντιπροσωπεύουν μικρό μόνο μέρος του συνόλου των δραστηριοτήτων.

Η τοποθέτηση στοιχημάτων μέσω της υπηρεσίας minitel αποτελεί ένα άλλο παράδειγμα «τηλεστοιχήματος». Μέσω της υπηρεσίας αυτής ο παίκτης λαμβάνει από κανονική συσκευή τηλεόρασης, η οποία μπορεί να ευρίσκεται και εντός της ίδιας της κατοικίας του, πληροφορίες σχετικά με ιπποδρομικά στοιχήματα. Το στοίχημα μπορεί να τοποθετηθεί είτε μέσω της τηλεόρασης είτε μέσω τηλεφώνου. Η τοποθέτηση στοιχημάτων μέσω της υπηρεσίας minitel είναι συνήθης στη Γαλλία. Οι υπηρεσίες που παρέχει το PMU μέσω του minitel αποτελούν σήμερα αντικείμενα διαφήμισης και πώλησης στο Βέλγιο. Ο επιδιωκόμενος στόχος είναι να ενθαρρυνθούν οι βέλγοι παίκτες να συνομολογούν τα στοιχήματα επί γαλλικών ιπποδρομιών με το PMU και όχι με άλλους φορείς που λειτουργούν στη βελγική αγορά. Το PMU βρίσκεται, συνεπώς, σε ανταγωνισμό με τους φορείς αυτούς. Είναι σαφές ότι ασκεί και στην αγορά αυτή εμπορική δραστηριότητα.

Ένα τελευταίο παράδειγμα μεταξύ PMU και Ladbroke στη βελγική αγορά και των εξαγωγών υπηρεσιών του PMU στο Βέλγιο είναι η καταγγελία της Ladbroke ότι το PMU αρνείται να της παράσχει τηλεοπτικές εικόνες και σχόλια σχετικά με γαλλικές ιπποδρομίες προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για τις ανάγκες των εξωιπποδρομικών στοιχημάτων. Το PMU έχει ανακοινώσει την πρόθεσή του να οργανώσει την αναμετάδοση εικόνων και σχολίων στο πλαίσιο της κοινής επιχείρησής του με το Groupement Hippodromes Wallons. Η Επιτροπή διερευνά αυτή την καταγγελία.

Στη Γερμανία το PMU πωλεί, μέσω του PMI και του γερμανού αντιπροσώπου του Deutscher Sportverlag, σε γερμανούς πράκτορες τηλεοπτικές εικόνες και σχόλια σε απευθείας μετάδοση από τους γαλλικούς ιπποδρόμους. Με βάση τον τιμοκατάλογο των παρεχόμενων υπηρεσιών και τον αριθμό των συνδρομητών, η Επιτροπή υπολογίζει ότι το PMU πραγματοποιεί στη Γερμανία κύκλο εργασιών 1 εκατομμυρίου Ecu περίπου.

Εξετάζεται αυτή τη στιγμή από την Επιτροπή καταγγελία σχετικά με την άρνηση του PMU να πωλήσει αυτή την τηλεοπτική κάλυψη στα γραφεία της Ladbroke στη Γερμανία. Στο πλαίσιο αυτής της καταγγελίας η Επιτροπή έλαβε γνώση της απόφασης του Δικαστηρίου του Saarbrücken στην υπόθεση Hellmund. Η υπόθεση αυτή αφορούσε την άρνηση του PMU και του Deutscher Sportverlag να πωλήσει απευθείας τηλεοπτικές μεταδόσεις γαλλικών στοιχημάτων και εξοπλισμό αποκωδικοποίησης για τη λήψη τηλεοπτικών εικόνων και ήχου. Το γερμανικό δικαστήριο έκρινε ότι η τηλεοπτική κάλυψη ήταν απαραίτητη για την άσκηση των δραστηριοτήτων πράκτορα ιπποδρομικών στοιχημάτων και διέταξε το PMU και το Deutscher Sportverlag να πωλήσει τηλεοπτικές εικόνες και ήχο στο γερμανό πράκτορα.

Η Επιτροπή αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην απόφαση του Δικαστηρίου του Saarbrücken, δεδομέ-

νου ότι αυτή επιβεβαιώνει σαφώς όχι μόνο την ύπαρξη εμπορικών δραστηριοτήτων του PMU στη Γερμανία, αλλά επίσης και την πρωταρχική σημασία που έχει για τη δραστηριότητα πράκτορα ιπποδρομικών στοιχημάτων η απευθείας μετάδοση τηλεοπτικών εικόνων και σχολίων.

Από τις 14 Αυγούστου 1991, το PMU διαχειρίζεται στην Ελβετία 50 γραφεία για τη συνομολόγηση στοιχημάτων επί γαλλικών ιπποδρομιών. Η σύμβαση για την παροχή αυτής της υπηρεσίας ανατέθηκε στο PMU, το οποίο αρχικά βρισκόταν σε άμεσο ανταγωνισμό με τη Ladbroke. Παρόλο που η Ελβετία δεν είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή θεωρεί ότι η πληροφορία αυτή είναι, με βάση την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στην υπόθεση Tubemeuse (Υπόθεση 142/87) (1), ουσιώδης για την εξεταζόμενη υπόθεση εφόσον οι δραστηριότητες του PMU στην Ελβετία μπορούν να ενισχύσουν τη θέση του στις ενδοκοινοτικές αγορές και συναλλαγές. Αποδεικνύει επίσης το γενικό ανταγωνισμό που υπάρχει μεταξύ των δύο εταιρειών για την παροχή ιπποδρομικών στοιχημάτων και συναφών υπηρεσιών και αποτελεί ένα ακόμα παράδειγμα των εξαγωγικών δραστηριοτήτων του PMU.

Οι εξαγωγικές δραστηριότητες και οι στόχοι του PMU δεν αποτελούν άλλωστε μυστικό. Επιβεβαιώθηκαν από τις ίδιες τις γαλλικές αρχές, ενώ σε συνέντευξη τύπου στις 30 Ιανουαρίου 1991 ο πρόεδρος του PMU διευκρίνισε σαφώς ότι στους στόχους του PMU συμπεριλαμβάνεται και η εξαγωγή της τεχνογνωσίας όσον αφορά τη συγκέντρωση και επεξεργασία εξωιπποδρομικών στοιχημάτων με τη βοήθεια ηλεκτρονικού υπολογιστή και, επομένως, η συμμετοχή του στο διεθνή ανταγωνισμό σ' αυτόν τον τομέα.

Τα συμπεράσματα που συνάγει η Επιτροπή από αυτό τον εκτενή κατάλογο παρατηρήσεων είναι ότι το PMU συμμετέχει άμεσα ή έμμεσα σε ενδοκοινοτικές εμπορικές συναλλαγές, εφαρμόζει ενεργό πολιτική ανάπτυξης των εξαγωγών του και είναι ένας από τους κυριότερους φορείς στην αγορά ιπποδρομικών στοιχημάτων και συναφών υπηρεσιών. Οι πληροφορίες που αναφέρθηκαν ανωτέρω καταδεικνύουν επίσης ότι η παροχή υπηρεσιών ιπποδρομικών στοιχημάτων αποτελεί αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών και ανταγωνισμού στην Κοινότητα και ότι ο ανταγωνισμός στη διεθνή αγορά αυτών των υπηρεσιών εντείνεται όλο και περισσότερο καθώς οι κυριότερες επιχειρήσεις προσπαθούν να παγιώσουν ή να αυξήσουν τα μερίδια αγοράς τους και καθώς η ανάπτυξη των σύγχρονων τηλεπικοινωνιών και της ικανότητας επεξεργασίας των ηλεκτρονικών υπολογιστών εξαλείφει βαθμηδόν τους φραγμούς μεταξύ εθνικών αγορών.

Η Επιτροπή διαπιστώνει επίσης ότι το PMU κατέχει προνομιούχο θέση σ' αυτό τον ανταγωνισμό εφόσον απολαμβάνει πραγματικά διά νόμου προστατευόμενου μονοπωλίου στη δεύτερη μεγαλύτερη αγορά στην Κοινότητα.

(9) Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το κριτήριο που όρισε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στην υπόθεση Philip Morris (υπόθεση 730/79) (2) για τον εντοπισμό των περιπτώσεων στρέβλωσης του ανταγωνισμού και επηρεασμού των ενδοκοινοτικών συναλλαγών διατυπώθηκε ως εξής:

«Όταν κρατικές χρηματοοικονομικές ενισχύσεις βελτιώνουν τη θέση μιας επιχείρησης σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε ενδοκοινοτικές εμπορικές συναλλαγές, πρέπει να θεωρηθεί ότι οι τελευταίες αυτές επιχειρήσεις θίγονται από τις εν λόγω ενισχύσεις.»

Οι προηγούμενες παράγραφοι απέδειξαν τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων και την ύπαρξη άλλων επιχειρήσεων που ευρίσκονται σε ανταγωνισμό στο πλαίσιο του ενδοκοινοτικού εμπορίου. Η Επιτροπή θεωρεί, επομένως, ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης.

Σ' αυτή την περίπτωση, πρέπει επίσης να πληρούνται και οι προϋποθέσεις για προηγούμενη κοινοποίηση βάσει του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ, δεδομένου ότι το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ πρέπει να είναι ευρύτερο από εκείνο του άρθρου 92 παράγραφος 1. Σε αντίθετη περίπτωση, η ικανότητα της Επιτροπής να εκτιμά το συμβιβάσιμο των ενισχύσεων θα μειωνόταν και θα αποδυναμωνόταν σε μεγάλο βαθμό. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο επιβεβαίωσε επανειλημμένα την προσέγγιση αυτή.

Κατά συνέπεια, οι ενισχύσεις αυτές έχουν χορηγηθεί κατά παράβαση του άρθρου 93 παράγραφος 3 στο βαθμό που δεν κοινοποιήθηκαν προηγουμένως στην Επιτροπή υπό μορφή σχεδίου ενισχύσεων και, επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι είναι παράνομες.

(10) Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω παρατηρήσεων, η Επιτροπή μπορεί, όπως αυτό έγινε δεκτό από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στην απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 1990 στην υπόθεση C 301/87 (Boussac) (3), σε περίπτωση παράβασης του άρθρου 93 παράγραφος 3, να λάβει προσωρινή απόφαση με την οποία το γαλλικό κράτος καλείται να αναστείλει αμέσως την καταβολή των ενισχύσεων στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις και να παράσχει κάθε έγγραφο, πληροφορία ή διευκρίνιση που είναι αναγκαία για την εκτίμηση του συμβιβάσιμου των ενισχύσεων αυτών με την κοινή αγορά.

Σύμφωνα, εξάλλου, με την υπάρχουσα νομολογία, σε περίπτωση που το γαλλικό κράτος δεν συμμορφωθεί με την απόφαση και δεν αναστείλει την εφαρμογή του σχεδίου και την καταβολή των ενισχύσεων, η Επιτροπή δύναται, ενώ συνεχίζει την εξέταση της υπόθεσης επί της ουσίας, να παραπέμψει το ζήτημα απευθείας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για να διαπιστωθεί η ύπαρξη της παράβασης, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 93.

(11) Λαμβανομένων υπόψη της άμεσης εφαρμογής του άρθρου 93 παράγραφος 3 (4) αφενός, και της σαφούς και άνευ όρων υποχρέωσης αναστολής της καταβολής των ενισχύσεων αφετέρου, η παρούσα απόφαση παράγει πλήρη αποτελέσματα στη γαλλική έννομη

(1) Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου (1991) σ. 961.
(2) Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου (1990) σ. 2676.
(3) Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου (1990) σ. 307.
(4) Βλέπε αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στις υποθέσεις 77/72 Capolongo Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου (1973) σ. 611, 120/73 Lorenz Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου (1973) σ. 1471, 78/76 Steinicke Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου (1977) σ. 595.

τάξη. Σχετικά με το θέμα αυτό, η Επιτροπή επιθυμεί να τονίσει ότι, όπως αυτό καθίσταται σαφές από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, όχι μόνο τα εθνικά δικαστήρια αλλά επίσης και οι εθνικές διοικητικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών ή περιφερειακών αρχών, οφείλουν να εφαρμόσουν την κοινοτική νομοθεσία αντί της εθνικής εφόσον υπάρχει σύγκρουση μεταξύ των δύο (1).

(12) Η Επιτροπή, έχει ήδη κινήσει, όσον αφορά αυτές τις ενισχύσεις, τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 93 παράγραφος 2 δεδομένου ότι, θεωρεί με βάση τις πληροφορίες που διαθέτει, οι ενισχύσεις αυτές δεν συμβιβάζονται με την κοινή αγορά σύμφωνα με το άρθρο 92 παράγραφος 1 και ότι, στο παρόν στάδιο, δεν μπορούν να υπαχθούν στις περιπτώσεις παρέκκλισης που προβλέπονται στο άρθρο 92 παράγραφοι 2 και 3.

Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι σε περίπτωση λήψης, σε μεταγενέστερο στάδιο, αρνητικής τελικής απόφασης σχετικά με αυτές τις ενισχύσεις, μπορεί να ζητήσει την επιστροφή των παράνομων ενισχύσεων που έχουν καταβληθεί κατά παράβαση των διαδικασιών του άρθρου 93 παράγραφος 3 (2). Η κατάργηση των ενισχύσεων συνεπάγεται την επιστροφή των καταβληθέντων ποσών σύμφωνα με τις διαδικασίες και ρυθμίσεις της γαλλικής νομοθεσίας, ιδίως των σχετικών με τους τόκους υπερημερίας επί καθυστερούμενων οφειλών έναντι του δημοσίου, και τον υπολογισμό των τόκων από την ημερομηνία χορήγησης των παράνομων ενισχύσεων. Το μέτρο αυτό είναι αναγκαίο προκειμένου να αποκατασταθεί η κατάσταση που επικρατούσε πριν από τη χορήγηση των ενισχύσεων (3), μέσω της εξάλειψης των χρηματοοικονομικών οφελών από τα οποία οι επιχειρήσεις στις οποίες έχουν χορηγηθεί οι παράνομες ενισχύσεις επωφελήθηκαν από την ημερομηνία καταβολής τους.

(13) Με επιστολή της 24ης Απριλίου 1991, η Επιτροπή ζήτησε από τη γαλλική κυβέρνηση να επιβεβαιώσει την αναστολή, σύμφωνα με την υποχρέωση που υπέχει δυνάμει του άρθρου 93 παράγραφος 2 της συνθήκης, των τριών χορηγουμένων ενισχύσεων και να επιβεβαιώσει τη θέση της εντός πέντε εργάσιμων ημερών. Με τέλεφαξ της 30ής Απριλίου 1991, οι γαλλικές αρχές ενημέρωσαν την Επιτροπή ότι δεν έχουν αναστείλει την καταβολή αυτών των ενισχύσεων,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η Γαλλία αναστέλει αμέσως την εφαρμογή των ακόλουθων ενισχύσεων:

— ταμειακές διευκολύνσεις που επιτρέπουν στο PMU να αναβάλει προσωρινά την πληρωμή κρατικών φόρων επί ιπποδρομικών στοιχημάτων που διαχειρίζεται το PMU,

— εξαίρεση από τον κανόνα για την έκπτωση του ΦΠΑ ένα μήνα μετά τη σχετική συναλλαγή,

— απαλλαγή από την καταβολή της προοριζόμενης για κοινωνικές κατοικίες εισφοράς επί των μισθών των υπαλλήλων του PMU,

οι οποίες χορηγήθηκαν κατά παράβαση του άρθρου 93 παράγραφος 3 και γνωστοποιεί στην Επιτροπή, εντός προθεσμίας 15 ημερών, τα μέτρα που έχει λάβει προκειμένου να συμμορφωθεί με την παρούσα απόφαση.

Άρθρο 2

Η Γαλλία παρέχει, εντός 30 ημερών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, όλες τις πληροφορίες που επιτρέπουν την ουσιαστική εκτίμηση των ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 1.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Γαλλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 11 Ιουνίου 1991.

Για την Επιτροπή

Leon BRITTAN

Αντιπρόεδρος

(1) Βλέπε αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στις υποθέσεις 166/77 Simmenthal Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου (1978) σ. 629, 103/88 Costanzo (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί).

(2) Βλέπε αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στις υποθέσεις 70/72 Kohlegesetz Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου (1973) σ. 813 και 310/85 Deufil Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου (1987) σ. 901. Βλέπε επίσης την ανακοίνωση της Επιτροπής στην ΕΕ αριθ. C 318 της 24. 11. 1983, σ. 3.

(3) Βλέπε απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στην υπόθεση C-142/87 Tubemeuse (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί).